

MTK-Etelä-Pohjanmaan puheenjohtaja Timo Kankaanpään puhe syyskokouksessa Lapualla 2.12.2023

Arvoisat kansanedustajat, MTK:n toinen puheenjohtaja, hyvä Etelä-Pohjalainen tuottajaväki

Pellervon taloustutkimus julkisti pari viikkoa sitten viimeisimmän tiedotteen ruokamarkkinoista ja kulutuskäyttäytymisestä, joka perustuu heidän, Luken ja REINU econin tutkimushankkeen väliraporttiin. ”Viime vuosina kriisit ovat koetelleet ruokamarkkinoiden kestävyyttä. Kustannus- ja hintamuutokset koko ruokaketjussa ovat olleet poikkeuksellisen suuria, ja ruuan kuluttajahinta on noussut noin viidenneksen kahdessa vuodessa. Samalla muutkin elinkustannukset ovat nousseet”, kertoo PTT tiedotteessaan.

Kyselyssä ruuan ostopäätökseen 72 prosenttia vastaajista piti hintaa tärkeimpänä valintakriteerinä, kotimaisuutta vain 46 %. Nämä tulokset eivät tue meidän vastuullista ja laadukasta tuotantoa, jonka kustannukset ovat nousseet. Kuluttajien ostovoimaan suhteutettuna ruoka ei kuitenkaan koskaan ole ollut maassamme niin halpaa kuin se nyt on. Vaikuttaa siltä, että ruuasta on tullut monille pelkkä pakollinen menoerä kaiken muun lisäksi.

Maatalousyrittäjät ottavat yleensä ensimmäisinä vastaan maailman kriiseistä tulevia iskuja. Näin tapahtui, kun Venäjä valtasi Krimin ja uudelleen, kun se hyökkäsi Ukraina. Nämä seikat myllersivät ensin energia- ja sitten ruokamarkkinaa, jotka kytkeytyvät toisiinsa saumattomasti. Maailman laajuista kriisiä pahentaa myös Lähi-Idän sota.

Kesällä uutisoitiin, miten kauppa on menettänyt osuuttaan ja maanviljelijät ovat saaneet suuremman potin tuotteistaan. Onhan se totta, että myös tuottajahinnat ovat nousseet, mutta kun tuotantokustannukset ovat nousseet hieman enemmän, niin viivan alle jäävä tulos painuu yhä alemmas. Kysymys miksi se, joka tekee eniten, saa vähiten, on edelleen tuskaisen ajankohtainen.

Ruuan hinnan alentamiselle on juuri nyt isoja paineita kuluttajien ja sitä myötä kauppiaiden taholta. S-ryhmä ilmoitti lopettavansa Rainbow-tuotemerkin, jonka tilalle tulee COOP. Tämä on yhteispohjoismainen halpamerkki, jonka tuotteita hankitaan koko Itämeren alueelta, kilpailu halvimmasta ruuasta tulee siis kovenemaan. Tässä kohdin voidaan miettiä myös vastuullisuutta. Tiedämme, että vaikka ollaan EU:n myötä yhteisessä maatalouspolitiikassa, se ei todellakaan merkitse sitä, että tuotantotavat olisivat yhtenäiset. Suomi on mallioppilas ja meillä moni asia tehdään paremmin ja vastuullisemmin kuin muualla. Esimerkkejä löytyy sian saparoista kasvien suojeluun.

Kaikki tahot peräänkuuluttavat tällä hetkellä tomissaan ja valinnoissaan vastuullisuutta. Mitä sillä sitten käsitetään? Omasta mielestäni vastuullisuuden täytyy sisältää toimia, joiden myötä kaikki voi hyvin, ei pelkästään ympäristö, kuten monet sen ajattelee. Vastuullisuuden tulisi käsittää koko ketjun sisällä eri toimijat ja niiden teot, ruokaketjussa alkutuottajasta kuluttajaan. Vastuullisuutta on myös huolehtia siitä, että kaikilla on edellytykset toimia ja pärjätä.

Hyvä kokousväki. Suomen nykyinen hallitus on toiminut nyt noin puoli vuotta. Keväällä hallitusneuvotteluja käytiin pitkään ja hartaasti ja ohjelmaa kirjoitettiin 246 sivun verran. Tähän ohjelmaan; Vahva ja välittävä Suomi, sisältyy paljon hyviä kirjauksia maaseudun ja sen elinkeinojen osalta. Esimerkiksi kohdassa 6.6 mainitaan seuraavaa: ”Suomen viestin ja kantojen Euroopan unionissa on oltava yhtenäisiä niin ennakkovaikeuttamisessa kuin päätöksenteossa. Hallituksen on aktiivisesti vaikutettava siihen, että suomalaisia koskevat päätökset ovat oikeudenmukaisia, oikeasuhtaisia sekä kansalliset että alueelliset erityispiirteet ja -tarpeet huomioivia. Syventyneen maatalouskriisin ratkaisemiseksi tarvitaan nopeita toimia ja pitkäjänteistä työtä. Ruoantuotanto on maatalouden tärkein tehtävä ja huoltovarmuuden perusta.”

Ohjelmassa on kirjattuna myös se tosiasia, että kannattavuus on edellytys ruuantuotannon jatkumiselle. Nyt, arvoisat kansanedustajat on aika ruveta toteuttamaan tätä ohjelmaa. Tiedän, että kaikki ei tapahdu käden käänteessä ja jokainen uudistus vie aikansa, mutta kyllä nyt jo aloittaa voi. Ja vaadin tässä hallitukselle tukea myös oppositiosta, kaikkea ei saa torpata pelkän politiikan vuoksi.

Komission taholta tulee kaiken aikaa uusia avauksia ja tiukennuksia jäsenmaille monessa asiassa, se, että Suomen linja ja viesti on yhtenäinen, kantaa varmasti pitkälle. Yksi viimeisimmistä on metsien monitorointi asetus, tällainen täytyy Suomen estää ykskantaan. Jotain merkkejä on ilmassa onneksi siitä, että myös komissiossa oltaisiin ymmärtämässä, ettei liialla sääntelyllä ja pelkällä ympäristöpolitiikalla saada Eurooppaa pysymään yhtenäisenä ja taloudellisesti pystyssä.

Ensi kesäkuussa käydään parlamenttivaalit. Ensimmäisiä ehdokkaita on jo asetettu ja peli varmaan kiihtyy, kunhan saamme uuden presidentin valittua. Jo tässä vaiheessa muistutan parlamenttivaalien tärkeydestä pienelle jäsenmaalle ja varsinkin maaseudulle. Halutaanko suunnan jatkuvan vai halutaanko siihen muutosta. Yhtenä esimerkkinä voin ottaa petopolitiikan. Koskaan aiemmin MTK:n valtuuskunnassa ei ole puhuttu padoista niin paljon kuin viime viikolla. Nyt kuitenkin jopa Euroopan komission puheenjohtaja on nostanut kyseisen asian esille, eli muutosta voisi olla luvassa, kunhan viesti on selkeä ja yhtenäinen ja sitä ajetaan herkeämättä. Eikä sovi unohtaa, että seuraavaa CAP-ohjelmaa valmistellaan jo täyttä päätä, vaikka nykyistä ei ole vielä saatu kunnolla käyntiin. Tulevilla vaaleilla on siis merkitystä.

Hyvä kokousväki, tähänkin vuoteen on mahtunut kaikenlaista. Uutta ohjelmakautta, vaaleja, kuivuutta, märkyyttä, iloa ja surua. Joululähestyminen, joten muistetaan taas hetki hengähtää perheen ja läheisten kanssa. Sitten on taas hyvä lähteä uuteen vuoteen uudella innolla. Ruokaa tarvitaan jatkossakin, joten tuotetaan sitä hyvällä omalla tunnolla ja vankalla ammattitaidolla.

Rauhaa joulua ja tuottavampaa uutta vuotta kaikille.